

YUNANİSTAN, KIBRIS RUM YÖNETİMİ VE ERMENİSTAN'IN ORTAK ÖZELLİĞİ

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

Geçtiğimiz Haziran ayında Yunanistan, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyinde üyesi olduğu Avrupa Birliğinin (AB) Çinin insan hakları sicilini eleştiren bir bildirisini veto etmiştir. Bunun, ABnin BM İnsan Hakları Konseyinde bildiri yayınlamadığı ilk durum olduğu bildirilmektedir. Yunanistanın söz konusu vetosu başta insan hakları örgütleri ve AB yetkilileri olmak üzere birçokları tarafından sertçe eleştirilmiştir. Human Rights Watch Yunanistanın AByi rehin tutması utanç verici derken,[1] bir AB yetkilisi Yunanistanın hareketini tanımlarken en hafif deyişle onursuz ifadesini kullanmıştır.[2]

Diğer taraftan Yunanistan Dışişleri Bakanlığı ise vetosunu bildiride Çine yöneltilen eleştirilerin yapıcı olmadığı savunmuştur. Bu gelişmeyle ilgili New York Timesda yayınlanan bir makalede, Yunanistan Dışişleri Bakanlığında bir yetkilinin bir ülkenin istikrarı söz konusu olduğunda, eleştirilerimizde daha yapıcı olmamız gerekir [*] çünkü bahse konu ülke çökerse o ülkede koruyacak insan hakları kalmaz dediği aktarılmaktadır. Aynı makalenin yazarları bu açıklamayı haklı olarak tuhaf olarak nitelemiş çünkü yazarların da ifade ettiği üzere Çinin istikrarının tehlikede olması gibi bir durum söz konusu değildir.

Aslına bakılırsa, istikrarı risk altında olan ülke Çin değil, son yıllardaki kırılgan ekonomisi sebebiyle Yunanistandır. Yunanistanda 2009 yılındaki borç kriziyle başlayan sorunlar çözülmekten uzak olmakla beraber, reform ve kemer sıkma önlemleri karşılığında Troykanın (Avrupa Komisyonu-Uluslararası Para Fonu-Avrupa Merkez Bankası) sağlandığı kurtarma paketleri Yunan ekonomisini önemli ölçüde rahatlatmıştır. Bununla birlikte, Çin de Yunanistan ekonomisi için bir nevi hayat kurtarıcı olmuştur.

Örneğin, geçtiğimiz yıl, dünyanın dördüncü büyük konteyner filosuna sahip Çinin en büyük deniz taşımacılığı şirketi China COSCO Shipping, 280.5 milyon avroya Yunanistanın en büyük limanı Pire Limanının yüzde 51lik çoğunluk hissesini satın almıştır (Çin söz konusu limanı İpek Yolu projesi çerçevesinde Asya ve Avrupa arasında bir taşımacılık merkezi olarak kullanmayı hedeflemektedir). Ayrıca, Çin'in kamu elektrik şebekesi kurumu State Grid Corporation of China 320 milyon avroya Yunanistanın elektrik şebeke operatörü ADMIEnin yüzde 24lük hissesini satın almıştır.[3]

Kuşak ve Yol Uluslararası İş Birliği Forumu kapsamında Çinde bir araya gelen Yunanistan Başbakanı Çipras ve Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, altyapı, enerji ve telekomünikasyon

alanlarında iki ülke arasında işbirliğinin pekiştirilmesi konusunda anlaşmıştır. Bu toplantıyla aynı sırada, Yunan altyapı geliştirme firması Copelouzos ile Çinli Shenhua Group arasında Yunanistan ile diğer ülkelerde yeşil enerji projeleri ve elektrik santrallerinin geliştirilmesinde işbirliği yapılmasını ve bu çerçevede toplam 3 milyar dolarlık bir yatırımı öngören bir anlaşma imzalanmıştır.[4]

Ayrıca, 2017 yılının Çin-Yunanistan Kültürel İletişim ve Kültürel Endüstri İşbirliği yılı ilan edildiğini ve Yunanistanda Eylül ayında düzenlenecek Selanik Uluslararası Fuarına Çinin onur konuğu olarak katılacağını belirtmekte fayda vardır.[5]

Öyle görünüyor ki ekonomik ve mali durumu zayıf olan Yunanistan AB bildirisini yukarıda da bahsedildiği üzere ülkesine ciddi yatırımlar yapan Çini öfkelenmemek için veto etmiştir. ABnin kemer sıkma önlemleri alması yönünde Yunanistanı sıkıştırdığı bir ortamda Çin Yunanistan için vazgeçilmez bir mali kaynak haline gelmiş, böylece Yunanlıların sempatisini kazanmıştır. Yunanistan, Çinin servet ve yatırımlarına bağımlılığı sebebiyle üyesi olduğu ABnin politikasına aykırı davranmış ve ABnin ilk defa BM İnsan Hakları Konseyinde Çinin insan hakları sicili hakkında bir bildiri yayınlamamasına sebep olmuştur.

Yunanistanın vetosundan kısa bir süre bir mülakat veren Almanya Şansölyesi Merkel, Yunanistana göndermeler içerdiği görülen çeşitli açıklamalarda bulunmuştur. Çinin Yunanistan gibi ekonomik açıdan zayıf ülkeler üzerindeki etkisi ve bu ülkelerin Çine aşırı bağımlılığı konusunda değerlendirmelerde bulunan Merkel, karşılıklı bağımlıkların artmakta ve dengelerin sürekli değiştiğini ifade ederek Avrupanın kendi nüfuzunu korumak için elinden geleni yapması gerektiğini ve her şeyden önce Çinle tek ses olarak konuşması gerektiğini belirtmiştir.[6]

Çin yatırımları doğudan batıya birçok ülke tarafından rağbet görmektedir. Çinin İpek Yolu projesi ve vaat ettiği ekonomik getiriler AB ülkeleri tarafından da bir hayli ilgi görmüştür, bu çerçevede bu ülkelere Çinden önemli yatırımlar yapılmıştır. Ayrıca, Amerikada Trump yönetiminin izlediği siyasetin iklim değişikliği gibi belirli konularda AB ile Çin birbirine yaklaştırdığı söylenebilir.

Yine de bütün bunlara rağmen AB insan hakları konusunda Çine karşı her zaman eleştirel bir tavır sergilemiştir. Ancak yukarıda da belirtildiği üzere, Yunanistan yüzünden AB tarihinde ilk defa insan hakları konusunda Çine karşı tek ses olamamıştır. Kuşkusuz, geçtiğimiz yıl Çin Devlet Başkanı Xi Jinpingin önemli bir stratejik ortak ve Çinin ABdeki en güvenilir dostu olarak nitelediği Yunanistan,[7] bu son hamlesiyle bu nitelemeye uygun bir şekilde hareket etmiştir.

Sonuç olarak, Yunanistanın Çinle çok yakın ilişkilerinin AB içerisinde homurdanmalara yol açtığı görülmektedir zira bu durumun ABnin ortak hareket etme yeteneğini tehlikeye attığı ortaya çıkmıştır. Ancak bu Yunanistanın başka bir ülkeyle AByi rahatsız eden ilk ilişkisi değildir. Yunanistanın ve Kıbrıs Rum Yönetiminin Rusyayla ilişkileri de benzer rahatsızlıklara sebep olmuştur. Zayıf ve küçük ülkelerin çıkarlarına ulaşmak için yukarıda bahsedilen türden manevralara başvurdukları, yani büyük güçleri birbirine karşı kullandıkları bilinmektedir. Türkiye'nin bir diğer komşusu ve ABnin gözünde imtiyazlı bir

konuma sahip olan Ermenistan da AB ile AEBni (Avrasya Ekonomik Birliği), NATO ile KGAÖnü (Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü) birbirine karşı kullanmasıyla bu tür ülkelere iyi bir örnektir. Tüm bunlar ABnin kendi üyelerinin tutumu ve Birliđin bazı imtiyazlı ülkelerle ilişkileri bakımından her şeyden önce kendine bir dönüp bakması gerektiğini göstermektedir.

[1] Greece blocks EU statement on China human rights at UN, *Reuters*, 18 Haziran 2017, erişim 1 Ağustos 2017, <http://uk.reuters.com/article/uk-eu-un-rights-idUKKBN1990G0>.

[2] Nick Cumming-Bruce And Somini Sengupta, In Greece, China Finds an Ally Against Human Rights Criticism, *New York Times*, 19 Haziran 2017, erişim 1 Ağustos 2017, <https://www.nytimes.com/2017/06/19/world/europe/china-human-rights-greece-united-nations.html>.

[3] China's State Grid seals acquisition of stake in Greek power grid, *Reuters*, 20 Haziran 2017, erişim 1 Ağustos 2017, <http://af.reuters.com/article/commoditiesNews/idAFL8N1JH32G>.

[4] China's Xi offers indebted Greece strong support, *Reuters*, 13 Mayıs 2017, erişim 1 Ağustos 2017, <http://www.reuters.com/article/us-china-silkroad-greece-idUSKBN18903I>.

[5] China needs Greece just as Greece needs China: Chinese ambassador, *New China*, 28 Mart 2017, erişim 1 Ağustos 2017, http://news.xinhuanet.com/english/2017-03/28/c_136165030.htm.

[6] Merkels discontent for Greece-China relations, *The Greek Observer*, 3 Temmuz 2017, erişim 1 Ağustos 2017, <http://thegreekobserver.com/politics/article/13908/merkels-discontent-greece-china-relations/>;

Merkel says she is wary of Greeces over dependence on China, *Keep Talking Greece*, 3 Temmuz 2017, erişim 1 Ağustos 2017, <http://www.keeptalkinggreece.com/2017/07/03/merkel-greeces-china/>.

[7] Xi Jinping: Greece is China's most reliable friend in the EU, *Sigma Live*, 5 Temmuz 2016, erişim 1 Ağustos 2017, <http://www.sigmalive.com/en/news/greece/146650/xi-jinping-greece-is-chinas-most-reliable-friend-in-the-eu>.

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "YUNANİSTAN, KIBRIS RUM YÖNETİMİ VE ERMENİSTAN'IN ORTAK ÖZELLİĞİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 58. Ağustos 03. Erişim Temmuz 09, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/YUNANISTAN-KIBRIS-RUM-YONETIMI-VE-ERMENISTAN-IN-ORTAK-OZELLIGI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır